

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudců Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobce: **Oživení, o. s.**, se sídlem Lublaňská 398/18, Praha 2 - Vinohrady, zastoupeného Mgr. Petrou Bielinovou, advokátkou, se sídlem Muchova 232/13, Praha 6, proti žalovanému: **Krajský úřad Moravskoslezského kraje**, se sídlem 28. října 2771/117, Ostrava, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 7. 2012, č. j. MSK 82251/2012, o kasační stížnosti žalovaného proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 11. 2013, č. j. 22 A 97/2012 - 61,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 11. 2013, č. j. 22 A 97/2012 - 61, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím ze dne 2. 7. 2012, č. j. MSK 82251/2012, zamítl žalovaný odvolání žalobce proti rozhodnutí Magistrátu města Ostrava ze dne 12. 6. 2012, č. j. SMO/181803/12/Vnitř./Dro, jímž byla dle § 15 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, ve spojení s § 8a téhož zákona odmítnuta žádost žalobce o poskytnutí informace ve věci jím učiněného oznámení o přestupku dle § 23 odst. 1 písm. c) zákona č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o střetu zájmů“), kterého se měl dopustit Mgr. Pavel Drobil, toho času ministr životního prostředí a poslanec Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky.

[2] Proti shora uvedenému rozhodnutí žalovaného brojil žalobce žalobou podanou dne 20. 8. 2012 Krajskému soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“). Dne 11. 11. 2013 bylo krajskému soudu doručeno podání nadepsané „Prohlášení žalobce, že byl postupem správního orgánu plně uspokojen“, v němž žalobce uvedl, že žalovaný, respektive osoba zúčastněná na řízení (*pozn. soudu: žalobce měl patrně na mysli správní orgán prvního stupně*), vyhověl jeho opakované žádosti o totožnou informaci a v plném rozsahu mu požadovanou informaci poskytl. Z toho důvodu již žalobce neměl v úmyslu protahovat řízení, jehož podstata byla vyřešena, a ve smyslu § 62 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), prohlásil, že byl postupem správního orgánu plně uspokojen a navrhl, aby řízení bylo zastaveno. V reakci na to krajský soud řízení usnesením ze dne 14. 11. 2013, č. j. 22 A 97/2012 – 61 (dále jen „napadené usnesení“), podle § 62 odst. 4 s. ř. s. zastavil a uložil žalovanému povinnost uhradit žalobci náklady řízení. V odůvodnění napadeného usnesení konstatoval, že jakkoli v projednávané věci nebylo procedurálně postupováno dle § 62 s. ř. s. v tom smyslu, že by iniciativa směřující k uspokojení navrhovatele byla žalovaným soudem notifikována, vzhledem k účelu citovaného ustanovení postačuje, že do rozhodnutí soudu byl učiněn správním orgánem úkon, jímž byl žalobce subjektivně i objektivně ve svém sporu uspokojen.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalobce

[3] Proti napadenému rozsudku podal žalovaný (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Dle jeho názoru nebyly splněny podmínky pro zastavení řízení podle § 62 s. ř. s., neboť žádnou iniciativu k uspokojení žalobce nevyvinul, neučinil žádný úkon ani nijak neprojevil svou vůli žalobce uspokojit. Žalobou napadené rozhodnutí nepozbylo účinnosti, jeho nesprávnost či nezákonnost nebyla jakkoli deklarována, stěžovatel nedisponoval žádným prostředkem, kterým by mohl zvrátit poskytnutí informace ze strany správního orgánu prvního stupně anebo jinak projevit svou vůli setrvat na napadeném rozhodnutí, přesto však nese negativní následky v podobě nákladů řízení. Zastavené řízení nelze považovat za bezpředmětné, neboť rozhodnutí soudu o související právní otázce má stále zásadní judikatorní význam. Dle názoru stěžovatele zvolil krajský soud jednoduché procesní řešení, čímž přispěl k právní nejistotě ohledně zákonnosti poskytování informací ve vztahu k zákonu o střetu zájmů.

[4] Žalobce ve svém vyjádření ke kasační stížnosti měl za to, že podmínky pro zastavení řízení byly splněny, neboť v plném rozsahu obdržel požadované informace. Stěžovatel, respektive prvostupňový správní orgán, mu doporučili podat opakovanou žádost o informaci, přičemž výslovně konstatovali, že v takovém případě již poskytnutí informace bránit nebudou. Dle názoru žalobce by tedy bylo absurdní pokračovat v soudním sporu a trvat na akademickém soudním rozhodnutí za situace, kdy byl žalobce již plně uspokojen, požadovanou informaci získal a mezi stranami již žádný spor není. Nepříznivé následky v podobě náhrady nákladů řízení pak stěžovatel nese v důsledku vlastní změny právního názoru v průběhu soudního řízení.

III. Právní posouzení Nejvyšším správním soudem

[5] Nejvyšší správní soud se kasační stížností zabýval nejprve z hlediska splnění formálních náležitostí. Konstatoval, že stěžovatel je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadené usnesení vzešlo (§ 102 s. ř. s.). Kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a za stěžovatele jedná jeho zaměstnanec s vysokoškolským právnickým vzděláním (podmínka dle § 105 odst. 2 s. ř. s. je také splněna). Kasační stížnost je tedy přípustná.

[6] Nejvyšší správní soud poté posoudil důvodnost kasační stížnosti a zkoumal přitom, zda napadené usnesení netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). Dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[7] Ustanovení § 62 s. ř. s. upravující institut uspokojení navrhovatele zní takto:

- (1) *Dokud soud nerozhodl, může odpůrce vydat nové rozhodnutí nebo opatření, popřípadě provést jiný úkon, jimiž navrhovatele uspokojí, nezasáhne-li tímto postupem práva nebo povinnosti třetích osob. Svůj záměr navrhovatele uspokojit sdělí správní orgán soudu a vyžádá si správní spisy, pokud je již soudu předložil.*
- (2) *Předseda senátu stanoví lhůtu, v níž je třeba rozhodnutí vydat, opatření nebo úkon provést a oznámit je navrhovateli i soudu; uplyne-li tato lhůta marně, pokračuje soud v řízení.*
- (3) *Dojde-li oznámení odpůrce podle odstavce 2 soudu, vyzve předseda senátu navrhovatele, aby se ve stanovené lhůtě vyjádřil, zda je postupem správního orgánu uspokojen. Zmeškání této lhůty nelze prominout.*
- (4) *Soud řízení usnesením zastaví, sdělí-li navrhovatel, že je uspokojen. Soud řízení zastaví i tehdy, nevyjádří-li se takto navrhovatel ve stanovené lhůtě, jestliže ze všech okolností případu je zřejmé, že k jeho uspokojení došlo.*
- (5) *Rozhodnutí, opatření nebo úkon podle odstavce 1 nabývá právní moci nebo obdobných právních účinků dnem právní moci rozhodnutí soudu o zastavení řízení.*

[8] Institut uspokojení navrhovatele, který do správního soudnictví promítá zásady hospodárnosti, efektivity a subsidiarity soudní ochrany, je koncept blízký institutu smíru v civilním procesu. Slouží jako prostředek dosažení nápravy stavu vyvolaného vadným rozhodnutím správního orgánu, který v průběhu soudního řízení proti svému rozhodnutí provede jakousi sebereflexi a svou vlastní aktivitou odstraní předmět sporu. K tomu zákon stanoví následující podmínky: a) řízení před soudem bylo zahájeno a soud dosud ve věci nerozhodl, b) jsou splněny podmínky řízení před soudem a nejde o případy, kdy by byly dány další důvody pro odmítnutí návrhu nebo pro zastavení řízení, c) správní orgán sdělí soudu záměr navrhovatele uspokojit, d) správní orgán má k takovému postupu odpovídající pravomoc, e) postup správního orgánu nezasáhne práva a povinnosti třetích osob, f) dojde k uspokojení navrhovatele a g) soud shledá postup správního orgánu v souladu se zákonem (k podrobnému vymezení institutu uspokojení navrhovatele viz např. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 7. 2010, č. j. 3 Ads 148/2008 – 70, publ. pod č. 2130/2010 Sb. NSS, všechna v tomto rozsudku

citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz). Tyto podmínky musí být splněny kumulativně a dané ustanovení je tak třeba interpretovat jako celek. Nelze z něj vydělit pouze určité právní pravidlo, aniž by to vedlo k posunu či pozbytí smyslu celého ustanovení (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 10. 2013, č. j. 6 Ads 3/2013 – 41).

[9] V nyní posuzované věci stěžovatel soudu nesdělil svůj záměr žalobce uspokojit ani jiným způsobem neinicioval postup směřující k uspokojení žalobce (viz § 153 zákona č. 500/2004 Sb. správní řád, ve znění pozdějších předpisů). Z obsahu jeho kasační stížnosti je zřejmé, že trvá na správnosti svého postupu a pokračování soudního řízení. S ohledem na výše nastíněný účel a smysl § 62 s. ř. s. je tak patrné, že v nyní posuzované věci vůbec nenastala situace předvídaná citovaným ustanovením, neboť žalovaný správní orgán neprojevil vůli směřující ke smírnému ukončení sporu. Protože § 62 s. ř. s. je třeba posuzovat jako celek [což lze dovodit i z § 47 písm. b) s. ř. s., jež odkazuje na celý § 62 s. ř. s.], nelze z citovaného ustanovení vytrhnout jednu větu (§ 62 odst. 4 věta první s. ř. s.: „*Soud řízení usnesením zastaví, sdělí-li navrhovatel, že je uspokojen.*“), a na základě podání stěžovatele ze dne 11. 11. 2013 označeného jako „Prohlášení žalobce, že byl postupem správního orgánu plně uspokojen“, aplikovat § 62 s. ř. s. a řízení zastavit, jak to učinil krajský soud.

[10] Nejvyšší správní soud si je vědom toho, že řízení o žalobě ve správním soudnictví je ovládáno dispoziční zásadou a je tedy plně na žalobci, zda chce v soudním řízení pokračovat či nikoli. K ukončení sporu však slouží postup zakotvený v § 37 odst. 4 s. ř. s., podle něhož může vzít navrhovatel svůj návrh zcela nebo zčásti zpět, dokud o něm soud nerozhodl. V takovém případě soud řízení zastaví podle § 47 písm. a) s. ř. s. Podání žalobce ze dne 11. 11. 2013 nelze posoudit jako zpětvzetí žaloby podle § 37 odst. 4 s. ř. s., neboť z jeho obsahu plyne, že je založeno na nesprávném, shora vypořádaném výkladu § 62 s. ř. s. Žalobce tak mohl být k jeho podání motivován například automatickým přiznáním práva na náhradu nákladů řízení v případě, že řízení bylo zastaveno pro uspokojení navrhovatele (§ 60 odst. 3 věta druhá s. ř. s.). Za této situace nelze jednoznačně dovodit projev jeho vůle vzít svůj návrh (žalobu) zpět a zastavit tím řízení, neboť veškerá ustanovení, jež omezují přístup k soudu, musí být s ohledem na Listinou základních práv a svobod garantované právo na spravedlivý proces vykládána restriktivně (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 14. 9. 1994, sp. zn. IV. ÚS 55/94, publ. pod č. 42 ve svazku č. 2 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, nebo již citované usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 7. 2010, č. j. 3 Ads 148/2008 – 70). Také zastavení řízení pro uspokojení navrhovatele představuje omezení přístupu k soudu, neboť soud při splnění zákonem stanovených podmínek nerozhoduje o žalobě (návrhu) věcně a navíc dochází k omezení možnosti podat opravný prostředek ve správním řízení. Podmínky pro aplikaci tohoto institutu tedy nelze rozšiřovat takovým způsobem, jak to v nyní posuzovaném případě učinil krajský soud. Z pohledu shora uvedených úvah o nesprávné aplikaci § 62 s. ř. s. je třeba přisvědčit stěžovateli v tom, že krajský soud zatížil vadou i navazující výrok o nákladech řízení.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[11] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil dle § 110 odst. 1 s. ř. s. a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. Krajský soud, vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v odůvodnění tohoto rozsudku, bude v řízení pokračovat a o zastavení rozhodne pouze pokud žalobce jednoznačně projeví svou vůli vzít žalobu zpět, případně budou-li skutečně naplněny shora vyložené podmínky aplikace § 62 s. ř. s.

[12] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. června 2014

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu